

Kriminaliteta in kriminalistično delo v letu 1999¹

Staš Svetek²

Leta 1999 se je nadaljevalo naraščanje števila policiji znanih kaznivih dejanj iz prejšnjih let. Policisti in kriminalisti so podali kazenske ovadbe zoper znane in neznanе osumljence zaradi 62.836 kaznivih dejanj, kar je za 13,1 % več kot v prejšnjem, po evidentirani kriminaliteti rekordnem letu. Doslej največje število kaznivih dejanj v posameznem letu je po eni strani posledica poslabšanja varnostnih razmer, po drugi strani pa tudi navideznega statističnega povečanja, ki odraža postopno selitev policiji znanih lažjih kaznivih dejanj v uradno kriminalitetno statistiko (ohlapnejša interpretacija postopkov za pregon predlagalnih deliktov) in predčasno podane kazenske ovadbe za odprta, še nepreiskana kazniva dejanja, ki jih sicer policija ob uvedbi novega informacijskega sistema ob koncu leta 1999 ne bi več mogla evidentirati.

Da je policija leta 1999 preiskovala kriminaliteto v bolj zaostrenih varnostnih razmerah, kot leto pred tem, kažejo tudi podatki o kaznivih dejanjih, katerih število ni odvisno od načina evidentiranja ali pravne podlage za pregon. V strukturi obravnavanih kaznivih dejanj se je, v primerjavi s predhodnim letom, povečalo število dokončanih umorov, hudih in posebno hudih telesnih poškodb, ropov, vlomov, prepovedanih prehodov čez državno mejo in zlorabe prepovedanih drog.

Policisti so uspešno preiskali 29.285 ali 46,6 % vseh obravnavanih kaznivih dejanj, zaradi katerih so ovadili 37.436 ali za 1,3 % manj osumljencev kot v predhodnem letu. Delež preiskanih kaznivih dejanj se je, v primerjavi s predhodnim letom, zmanjšal za 5,5 odstotnih točk. Povečanje skupnega števila obravnavanih kaznivih dejanj je statistično zmanjšalo delež preiskavanosti, ker se preiskovalne zmogljivosti policije medtem niso bistveno spremenile.

Ključne besede: kriminaliteta, kriminalitetna statistika, kazniva dejanja, ovadeni osumljenci, policija, kriminalistično delo.

UDK: 343.3/.7(497.4)«1999»

METODOLOŠKO POJASNILO

Podatki o kriminaliteti so iz evidenc kaznivih dejanj Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije: evidence o ovadenih kaznivih dejanjih in osumljencih, evidence zaznav kaznivih dejanj in evidence dogodkov. Nekateri podatki so zbrani ročno, med viri članka pa so tudi strokovna gradiva policije na državni ravni. Podatki ne zajemajo kaznivih dejanj, katerih posledice so bile prometne nesreče, ta so vodena posebej), niti kaznivih dejanj, ki so jih povzročili otroci, ker le-ti niso subjekt kazenskopravne odgovornosti. Strokovne ugotovitve, ocene in razlage kriminalnih pojavov in policijskega dela so podali strokovnjaki kriminalistične službe.

Podatki ne odražajo dejanskega stanja v celoti, saj so odvisni od dejavnosti subjektov, ki kazniva dejanja prijavljajo, odkrivajo in obravnavajo. Številnejša od uradnih podatkov so zlasti dejanja, pri katerih formalno ni žrtve (trgovanje z mamili ali orožjem) in pri katerih žrtev ni vedno pripravljena prijaviti dejanja (spolni delikti, dejanja z manjšo premoženjsko škodo, kadar se žrtev boji maščevanja storilca ipd.). Na število uradno ugotovljenih kaznivih dejanj v različnih obdobjih vplivajo tudi spremembe meril o tem, kaj je kaznivo in uradno pregonljivo in kaj ne, pa tudi kadrovske in materialno-tehnične zmogljivosti policije.

Statistični podatki o kaznivih dejanjih odražajo poleg dejanskega stanja tudi stopnjo prijavljanja in odkrivanja inkriminiranih pojavov v družbi. Prijavljanje je odvisno od strpnosti ljudi do posameznih oblik delinkventnega ravnanja, občutka ogroženosti, obsega oškodovanja ter zaupanja v policijo in pravosodje, medtem ko je odkrivanje odvisno zlasti od učinkovitosti policije. Zaradi omenjenih vplivov se podatki o stanju in policijskem delu na področju kriminalitete prepletajo. Na skupno število evidentiranih pojavov precej vpliva tudi širjenje ali oženje področja evidentiranja drobnih deliktov, ki so hkrati najpogostejši, in s tem navidezno povečanje ali zmanjšanje obsega celotne kriminalitete. Tako je npr. interno navodilo MNZ, ki od leta 1998 narekuje policiji, da od oškodovancev ne zahteva več dodatne formalizacije zahteve za pregon t.i. predlagalnih deliktov, povzročilo navidezen porast števila kaznivih dejanj.

Zaradi uvedbe novega informacijskega sistema policije za delo na področju kriminalitete je bila v letu 1999 spremenjena metodologija statističnega prikazovanja kaznivih dejanj. Število kaznivih dejanj je po novem prikazano po letih, ko je policija zanje podala kazenske ovadbe, in ne več po letih evidentiranja v računalniški sistem, kot je bilo prej. **Zato so primerjalni podatki iz prejšnjih let drugačni od podatkov v takratnih statističnih poročilih.**

Zaradi primerjave statističnih enot med posameznimi leti so viri statističnih podatkov zamrznjene računalniške baze, ker podatki iz tekočih baz niso primerljivi s preteklimi obdobji. Postopki pri kaznivih dejanjih namreč praviloma trajajo dalj časa, zato se podatki o preteklih obdobjih v tekoči bazi nenehno spreminjajo. Hitrost sprememb je obratnosorazmer-

¹ Zaradi metodologije zbiranja podatkov in poročanja o kriminaliteti, ki ne omogoča natančne razmejitve med varnostnimi razmerami in policijskim delom, so prikazani statistični podatki o kaznivih dejanjih, prepleteni s podatki o kriminalističnem delu.

² Staš Svetek, višji kriminalistični inšpektor Uprave kriminalistične policije v Generalni policijski upravi Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, Štefanova 2, 1000 Ljubljana.

na s časom, ki je pretekel od zaključka prikazanega statističnega obdobja. Podatki za oddaljena obdobja (za več let nazaj) so bolj ali manj dokončni, medtem ko so za bližnjo preteklost bolj ali manj nepopolni. Pri nekaterih segmentih kriminalitete (npr. pri gospodarski kriminaliteti) so odstopanja med takoj znanimi in naknadno pridobljenimi podatki zelo velika (tudi do 80 %) in zato tudi ni možna primerjava tekočih podatkov med bližnjimi in časovno bolj oddaljenimi obdobji. Statistični podatki o posameznem letu so bili zamrznjeni ob koncu januarja naslednje leto, kar pomeni, da statistika ne izkazuje naknadno zbranih podatkov o prikaznem letu, ki so bili evidentirani po zamrznitvi.

V poglavju o splošnih značilnostih kriminalitete so prikazane varnostne razmere, ki jih statistično odražajo le nekatere vrste kaznivih dejanj, prikazane glede na čas storitve in ne na čas, ko je policija zanje podala kazenske ovadbe. Zaradi dolgotrajnega preiskovanja nekaterih vrst (zlasti gospodarske) kriminalitete, ko policijski postopki lahko trajajo več let, je v tem poglavju izjemoma prikazana t.i. »input statistika«. Ta zajema vsa dejanja, ki so bila v posameznem letu prijavljena policiji ali jih je ta odkrila sama (dejanja, za katera obstaja sum, da gre za kazniva dejanja), ne glede na ugotovitve nadaljnje preiskave ali pravno podlago za pregon osumljencev. V drugih poglavjih pa je prikazana t.i. »output statistika«, ki pomeni število kaznivih dejanj, za katera je policija v posameznem letu podala kazenske ovadbe (dejanja, za katera obstaja utemeljen sum, da gre za kazniva dejanja), ne pa dejanja, ki so bila takrat storjena. Število kaznivih dejanj, ki so jih obravnavale policijske enote posameznih policijskih uprav oz. regij, ni enako številu kaznivih dejanj, ki so bila tam storjena, saj pristojnost območnih policijskih enot ni vezana izključno na kraj storitve kaznivega dejanja.

Slovenska policija evidentira organizirano kriminaliteto tako, da sestavljalec kazenske ovadbe presodi na podlagi znanih okoliščin o konkretnem primeru in meril za identifikacijo organiziranega ozadja kriminalne dejavnosti, ali je konkretno kaznivo dejanje bilo posledica organizirane dejavnosti ali ne. Leta 1999 so strokovnjaki kriminalistične službe v skladu z mednarodnimi izkušnjami in priporočili dopolnili **merila organizirane kriminalitete**. Po teh merilih je kaznivo dejanje posledica organizirane kriminalne dejavnosti, če ga je (so) storil(i) član(i) skupine, za katero morajo biti sočasno podani naslednji pogoji:

1. organiziranost skupine,
2. notranja pravila ravnanja,
3. podjetniški način delovanja,
4. pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči zaradi ustvarjanja dobička z izvrševanjem uradno pregonljivih kaznivih dejanj.

Poleg tega mora biti izpolnjen vsaj še eden od naslednjih pogojev:

1. vpliv organizirane kriminalne skupine na politiko, državno upravo, sodstvo, gospodarstvo ali medije,
2. uporaba nasilja ali korupcije,
3. delovanje na mednarodni ravni.

Kazniva dejanja, ki jih člani skupine storijo samoiniciativno, ne pomenijo organizirane dejavnosti.

Celotno kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja klasične (tatvine, vlomi, ropi, umori ...), gospodarske (poslovne goljufije, zlorabe položaja ali pravic ...) in posebnih oblik kriminalitete (tihotapljenje oz. nedovoljena trgovina z drogami, orožjem in ljudmi, ponarejanje denarja ...). Poleg tega sta prikazani tudi organizirana in mladoletniška kriminaliteta, ki pa lahko obsegata katerokoli od prvih treh oblik. Metodologija statistične obdelave podatkov zaenkrat ne omogoča ločenega prikaza števila obravnavanih kaznivih dejanj klasičnih in posebnih oblik kriminalitete. Statistično so prikazane naslednje kategorije:

- *splošna kriminaliteta* (klasična kazniva dejanja in kazniva dejanja posebnih oblik, oziroma vsa ostala kazniva dejanja, poleg gospodarskih),
- *gospodarska kriminaliteta* (kazniva dejanja, ki ne sodijo v splošno kriminaliteto),
- *organizirana kriminaliteta* (kazniva dejanja, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti) in
- *mladoletniška kriminaliteta* (kazniva dejanja, za katera so bili ovadeni izključno mladoletniki).

Od leta 1995 do novele kazenskega zakonika leta 1999 je bila gospodarska kriminaliteta opredeljena s kaznivimi dejanji po členih od 158 do 168, 205 do 207, 209, 210, 220, 225, 231 do 250, 252 do 254, 259 do 269, 292, 293, 307, 333, 336 in 341 novega kazenskega zakonika ter v skladu s členom 392 tudi s kaznivimi dejanji po členih od 127 do 130, 132 in 139 starega kazenskega zakona RS. Poleg tega sodijo v gospodarsko kriminaliteto tudi tista kazniva dejanja po členih 217, 255, 258, 297, 298 in 335 kazenskega zakonika, ki so povezana s poslovanjem gospodarskih subjektov (npr. poslovne goljufije), po noveli iz leta 1999 pa tudi kazniva dejanja po členih 234 a in 234 b.

V besedilu so ponekod, poleg podatkov iz leta 1999, v oklepaju navedena primerjalna števila kaznivih dejanj, ki jih je policija evidentirala v letu 1998. Statistično število v posameznem letu ovadenih osumljencev ne pomeni dejanskega števila oseb. Nekdo, ki ga je npr. policija ovadila državnemu tožilstvu v istem letu zaradi več kaznivih dejanj, je večkrat voden tudi v skupnem številu ovadenih osumljencev. Statistično število osumljencev je zato v povprečju za 65 % višje od dejanskega.

1 VARNOSTNE RAZMERE IN POLICIJSKO DELO NA PODROČJU KRIMINALITETE

1.1 Splošne značilnosti kriminalitete in ovadenih osumljencev

Obseg vseh, policiji znanih kaznivih dejanj, se povečuje že nekaj let, narašča pa tudi število za posameznika in družbo najnevarnejših kaznivih dejanj. Nasilnost, profesionalnost in stopnja organiziranosti pri njihovem izvrševanju ter psihične in telesne posledice pri žrtvah dosegajo zaskrbljujoč obseg, zlasti na področju zlorabe mamil ter najhujših krvnih in premoženjskih deliktov, v zadnjem času pa tudi na področju organiziranja nedovoljenih prehodov prek državne meje, saj območje naše države postaja vse bolj zanimivo za tihotapljenje ljudi iz manj razvitih in manj varnih območij v države Evropske unije.

Kriminalne organizacije v Sloveniji obvladujejo trgovino s prepovedanimi drogami in orožjem, nedovoljeno migracijo, prostitucijo, ponarejanje denarja in vrednostnih papirjev ipd. Razvoj komunikacijskih sredstev se kaže tudi v naraščanju računalniške kriminalitete. Kriminaliteta je čedalje bolj pogojena z naraščajočim številom odvisnikov, ki s kaznivimi dejanji pridobivajo sredstva za nabavo prepovedanih drog, zlasti zaskrbljujoče pa je postopno in dolgoročno spreminjanje načinov izvrševanja najhujših nasilnih kaznivih dejanj, ki jih storilci čedalje pogosteje storijo iz koristoljublja in na organiziran način. Slovenija se že sooča tudi z najhujšimi oblikami

delovanja organiziranih kriminalnih združb, kot so ugrabitve, izsiljevanja in umori.

Policija je leta 1999 preiskovala kriminaliteto v bolj zaostrenih varnostnih razmerah kot leto pred tem. Statistika kaže, da je bilo med dejanji, ki so bila policiji prijavljena ali jih je odkrila sama (dejanja, za katera obstaja sum, da gre za kazniva dejanja), leta 1999 storjenih 70.006 (62.074) kaznivih dejanj ali za 12,8 % več kot leto pred tem. V strukturi teh kaznivih dejanj se je, v primerjavi s predhodnim letom, med drugim povečalo število dokončanih in nedokončanih umorov (od 60 na 71), hudih in posebno hudih telesnih poškodb (od 355 na 421), ropov (od 365 na 480), vlomov (od 13.563 na 15.411), prepovedanih prehodov čez državno mejo (od 454 na 688) in zlorabe prepovedanih drog (od 850 na 1.028).

Struktura ovadenih oseb v Sloveniji kaže, da je na ravni utemeljenega suma pogostnost izvrševanja kaznivih dejanj v obratnem sorazmerju s starostjo storilcev. Med 50.187 ovadenimi osebami v obdobju od leta 1995 do 1998 je bilo povprečno 30 % mladoletnikov in mlajših polnoletnikov (starih od 14 - 21 let), 24 % starih od 21 - 31 let, 22% starih od 31 - 41 let, 15 % starih od 41 - 51 let in 9 % starih 51 let in več. Ovadenih je bilo sedemkrat več moških kot žensk, povprečni osumljenec pa je bil samski (52,6 % ovadenih), imel je nižjo izobrazbo (57,1 %) in je bil stalno zaposlen (37,9 %). Med ovadenimi osumljenci je opaziti težnjo upadanja deleža mladoletnikov in osumljencev, ki so poročeni ali živijo v izvenzakonski skupnosti, ter naraščanje deleža nezaposlenih.

Tabela 1: Struktura ovadenih oseb v obdobju 1995 - 1998³

Dejanske osebe glede na socialne kriterije	UMOR (čl.127)		SPOLNI DELIKTI (čl.180-184)		GOLJUFIJA (čl.217)		PONAREJANJE DENARJA (čl.249)		ZLORABA DROG (čl.196-197)		VSA K.D.SKUPAJ	
	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %
S k u p a j	322	100,00	792	100,00	6.126	100,00	432	100,00	2.336	100,00	50.187	100,00
starost												
MLADOLETNI	17	5,28	107	13,51	146	2,38	45	10,42	328	14,04	7.889	15,72
18 - 20	29	9,01	75	9,47	627	10,24	81	18,75	780	33,39	7.183	14,31
21 - 30	92	28,57	191	24,12	1.926	31,44	139	32,18	821	35,15	12.014	23,94
31 - 40	72	22,36	217	27,40	1.908	31,15	84	19,44	289	12,37	11.134	22,19
41 - 50	55	17,08	121	15,28	1.158	18,90	61	14,12	91	3,90	7.554	15,05
STAREJŠI OD 50	57	17,7	81	10,23	361	5,89	22	5,09	27	1,16	4.411	8,79
NEZNANO											2	0,00
spol												
MOŠKI	285	88,51	785	99,12	4.881	79,68	395	91,44	2.116	90,58	43.225	86,13
ŽENSKÉ	37	11,49	7	0,88	1.245	20,32	37	8,56	220	9,42	6.962	13,87
stan												
NEZNANO	17	5,28	6	0,76	529	8,64	50	11,57	69	2,95	2.361	4,70
SAMSKI	134	41,61	409	51,64	2.370	38,69	252	58,33	1.944	83,22	26.409	52,62
POROČENI / V IZVENZAK.SKUPN.	133	41,30	297	37,50	2.689	43,89	111	25,69	268	11,47	18.051	35,97
RAZVEZANI	23	7,14	72	9,09	489	7,98	18	4,17	50	2,14	2.799	5,58
VDOVCI	15	4,66	8	1,01	49	0,80	1	0,23	5	0,21	567	1,13

(se nadaljuje)

³ Zaradi uvedbe novega informacijskega sistema in spremenjenih atributov ovadenih osumljencev podatki iz leta 1999 niso prikazani v tabeli.

Dejanske osebe glede na socialne kriterije	UMOR (čl.127)		SPOLNI DELIKTI (čl.180-184)		GOLJUFIJA (čl.217)		PONAREJANJE DENARJA (čl.249)		ZLORABA DROG (čl.196-197)		VSA K.D.SKUPAJ	
	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %	Število oseb	Delež v %
	izobrazba											
NEZNANO	21	6,52	25	3,16	527	8,60	43	9,95	80	3,42	2.516	5,01
NIŽJA / NK, PK	219	68,01	545	68,81	2.494	40,71	250	57,87	1.464	62,67	28.675	57,14
SREDNJA / KV, VKV	75	23,29	199	25,13	2.736	44,66	129	29,86	761	32,58	16.500	32,88
VIŠJA	3	0,93	10	1,26	208	3,40	5	1,16	20	0,86	1.264	2,52
VISOKA	4	1,24	13	1,64	155	2,53	4	0,93	11	0,47	1.180	2,35
MAGISTERIJ / DOKTORAT	6	0,10	1	0,23	.	.	52	0,10
status zaposlitve												
NEZNANO	7	2,17	11	1,39	365	5,96	31	7,18	49	2,10	1.568	3,12
STALNO ZAPOSLENI	81	25,16	293	36,99	2.980	48,65	130	30,09	490	20,98	19.008	37,87
OBČASNO ZAPOSLENI	9	2,80	40	5,05	208	3,40	24	5,56	75	3,21	1.887	3,76
NEZAPOSLENI	173	53,73	292	36,87	2.209	36,06	190	43,98	1.185	50,73	16.882	33,64
UPOKOJENI	43	13,35	83	10,48	178	2,91	9	2,08	28	1,20	2.899	5,78
UČENCI, ŠTUDENTI	9	2,80	68	8,59	168	2,74	47	10,88	495	21,19	7.778	15,50
VOJAŠKI ROK / ZAPORNA KAZEN	.	.	5	0,63	18	0,29	1	0,23	14	0,60	165	0,33
poklic												
TRGOVSKI DELAVCI	6	1,86	16	2,02	473	7,72	19	4,40	64	2,74	1.881	3,75
GOSTINSKI DELAVCI	6	1,86	28	3,54	299	4,88	21	4,86	97	4,15	1.674	3,34
DRŽAVNI USLUŽBENCI	1	0,31	1	0,13	129	2,11	5	1,16	5	0,21	601	1,20
RAČUNOVODJE, BLAGAJNIKI...	30	0,49	1	0,23	1	0,04	222	0,44
VODILNI	1	0,31	5	0,63	414	6,76	6	1,39	10	0,43	1.385	2,76
DRUGI POKLICI	308	95,65	742	93,69	4.781	78,04	380	87,96	2.159	92,42	44.424	88,52

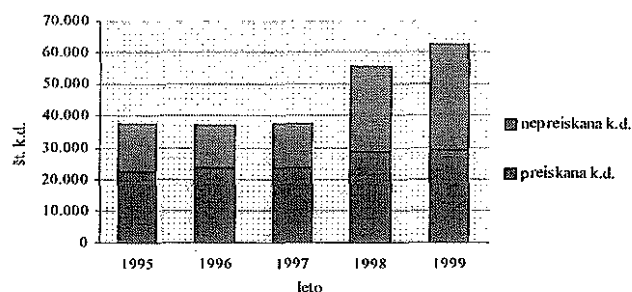
1.2 Statistični kazalci kriminalitete, ki jo je policija obravnavala leta 1999

Statistični podatki o kaznivih dejanjih, za katera je policija podala ovadbe v letu 1999, kažejo nadaljevanje dinamike iz preteklega leta, saj **število obravnavanih kaznivih dejanj še naprej narašča**. Policisti in kriminalisti (v nadaljevanju: policisti) so namreč podali kazenske ovadbe za 62.836 (55.554) ali za 13,1 % več kaznivih dejanj kot leto prej, kar je doslej največ v posameznem letu obravnavanih kaznivih dejanj v Sloveniji. Z njimi so storilci po ocenah policistov povzročili za 19,8 (26,7) milijarde tolarjev **škode** ali za 25,9 % manj kot leto pred tem, kar je zlasti posledica manjšega obsega škode pri obravnavanih kaznivih dejanjih gospodarske kriminalitete.

Tabela 2: Gibanje števila kaznivih dejanj in deleža preiskavnosti v letih 1995 - 1999

Leto	Število k.d.	Število preiskanih	Delež preiskanih k.d.(v %)
1995	37.522	22.542	60,1
1996	37.016	23.684	64,0
1997	37.498	23.736	63,3
1998	55.554	28.935	52,1
1999	62.836	29.285	46,6

Graf 1: Število obravnavanih kaznivih dejanj in njihova preiskavnost v letih 1995 - 1999

Med obravnavano kriminaliteto se je **najbolj povečalo** število drobnih premoženjskih deliktov in vlomov (zlasti v avtomobile, trgovine in stanovanja) ter število kaznivih dejanj prepovedanega prehoda čez državno mejo, nasilništva, povzročitve različnih telesnih poškodb in ponareditve ali uničenja poslovnih listin. Nadaljevalo se je tudi večletno naraščanje števila obravnavanih kaznivih dejanj, povezanih z zlorabo drog.

Po presoji policije je bilo 1.116 (1.082) kaznivih dejanj posledica **organizirane kriminalne dejavnosti**, kar je za

3,1% več kot v predhodnem letu (predvsem zaradi organiziranega tihotapljenja ljudi čez državno mejo).

Strokovnjaki kriminalistične policije ocenjujejo, da je statistični porast kaznivih dejanj, za katera je policija podala kazenske ovadbe, posledica:

- **poslabšanja varnostnih razmer,**
- **načina obravnavanja lažjih kaznivih dejanj** (t.i. predlagalnih deliktov), ki so najštevilnejša in zato znatno vplivajo na podatke o skupnem obsegu znane kriminalitete in
- **prehoda na nov informacijski sistem** policije za delo na področju kriminalitete.

Policija evidentira tudi kazniva dejanja, pregonljiva na predlog oškodovanca, za katera pa državnim tožilcem pošlje poročila in ne kazenskih ovadb, ker oškodovanci predloga za pregon niso podali ali pa so ga umaknili. Poleg kaznivih dejanj, ki jih je policija začela obravnavati po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca in za katera je leta 1999 podala kazenske ovadbe, je državnim tožilcem poročala tudi o 12.953 (14.267) kaznivih dejanjih, ki se preganjajo na predlog, vendar oškodovanec predloga za pregon ni podal ali pa ga je umaknil.

Zaradi ohlapnejše notranje formalizacije predlogov oškodovancev za pregon, ki jih podajo policiji, prihaja do postopne »selitve« policiji znanih lažjih kaznivih dejanj v uradno kriminalitetno statistiko. Policija namreč pogosteje kot v preteklosti tolmači, da so podani razlogi za nadaljnji pregon in s tem za kazensko ovadbo zgolj na podlagi oškodovančeve naznanitve, brez dodatne formalizacije zahteve za pregon, kar navidezno povzroča naraščanje števila kaznivih dejanj. Omenjeno gibanje je najbolj izrazito na območju PU Ljubljana, kjer so policisti podali kazenske ovadbe za 31.255 (27.306) ali za 14,5 % več kaznivih dejanj in obenem poročali o 395 (2.197) ali za 82,0 % manj kaznivih dejanjih brez predloga za pregon kot v predhodnem letu.

Ob uvedbi novega informacijskega sistema s področja kriminalitete proti koncu leta 1999 je policija predčasno poslala državnim tožilcem kazenske ovadbe za številna, največkrat še nepreiskana kazniva dejanja, ker jih v nasprotnem primeru glede na to, da so bili zaznavni dokumenti zanje evidentirani v starem sistemu, ne bi mogla več vnesti v nov sistem. Sprememba informacijskega sistema je zato, podobno kot interno tolmačenje pri predlagalnih deliktih, navidezno povečala število kaznivih dejanj, za katera je policija podala kazenske ovadbe v letu 1999.

Zaradi utemeljenega suma storitve kaznivih dejanj so policisti ovadili 37.436 (37.910) ali za 1,3 % manj (statističnih) **osumljencev** kot v predhodnem letu. Med njimi je narasel delež povratnikov (od 4,6 na 8,8 %) in mladoletnikov (od 15,5 na 16,8 %)

Število **mladoletnih osumljencev** se je povečalo za 6,9% (s 5.886 na 6.291), število njihovih kaznivih dejanj pa za 9,7% (s 4.213 na 4.622). Mladoletniki so bili najpogosteje osumljeni kaznivih dejanj tatvine, prikrivanja, izsiljevanja in ropa.

Tabela 3: Število pomembnejših kaznivih dejanj, za katera so bili osumljeni mladoletniki v letih 1998 – 1999

Kazniva dejanja	1998	1999	Porast / upad (v %)
Spolni napad na otroka	29	17	- 41,4
Tatvina	1.185	1.488	25,6
Velika tatvina	1.282	1.272	- 0,8
Rop	90	115	27,8
Goljufija	74	70	- 5,4
Izsiljevanje	105	131	24,8
Prikrivanje	179	237	32,4
Ponarejanje in uporaba pon. vrednotnic...	11	77	600,0
Ponarejanje listin	119	91	- 23,5

1.3 Delo policije na področju kriminalitete

Policijsko delo na področju kriminalitete temelji na smernicah razvoja slovenske policije do leta 2002. Smernice izhajajo iz poslanstva, vrednot in vizije razvoja ter temu ustrezno opredeljenih strateških ciljev. Delo v letu 1999 je bilo usmerjeno predvsem k:

- intenzivnemu in kakovostnemu preiskovanju najtežjih in naraščajočih oblik kriminalitete,
- strokovnemu usposabljanju kadrov,
- skladnemu razvoju ter specializaciji in profesionalizaciji različnih oblik in ravni strokovnega dela ter
- poglobitvi sodelovanja z drugimi državnimi in mednarodnimi institucijami na področju boja s kriminalom.

Slovenska policija je v okviru strokovnega dela na področju gospodarske kriminalitete nadaljevala preiskovanje zaključnega obdobja lastninskega preoblikovanja podjetij, pričela uresničevati strategijo boja na področju zlorabe mamil, izvajala preventivno dejavnost, zlasti na področju hujših premoženjskih deliktov, nasilja v družini in mladoletniške kriminalitete, izboljšala pogoje za tehnično varovanje oseb in premoženja, izboljšala pogoje za delo na področju bombnih eksplozij in eksplozivnih teles, uvajala nove metode in tehnike kriminalističnotehničnih preiskav, uvajala nova strokovna področja kriminalističnega dela (kriminalistično analitiko in preiskovanje računalniške kriminalitete), izvajala usposabljanje in izpopolnjevanje za kriminalistično delo ter pripravljala ustrezne podzakonske akte in navodila. Posebna skrb je bila namenjena tudi informatizaciji postopkov pri kriminalističnem delu, reorganizaciji kriminalistične policije

na državni ravni in sodelovanju s policijami drugih držav na področju boja s kriminalom.

Tabela 4: Število obravnavanih kaznivih dejanj in njihova preiskananost po policijskih upravah v letih 1998 - 1999

Enota	Število k.d.			Delež preiskanih k.d. (v %)	
	1998	1999	Porast/upad(v %)	1998	1999
PU Celje	4.857	5.015	3,3	69,2	57,2
PU Koper	3.879	4.050	4,4	55,4	51,8
PU Kranj	2.940	3.047	3,6	62,2	59,5
PU Krško	1.672	1.748	4,5	69,3	67,9
PU Ljubljana	27.306	31.255	14,5	42,6	38,2
PU Maribor	6.326	7.934	25,4	59,8	49,4
PU Murska Sobota	2.061	2.332	13,1	71,7	67,3
PU Nova Gorica	2.591	3.045	17,5	41,8	43,1
PU Novo mesto	1.639	2.274	38,7	66,0	58,4
PU Postojna	914	828	-9,4	52,2	55,0
PU Slovenj Gradec	1.354	1.282	-5,3	65,4	62,3
Drugo	15	26	73,3	53,3	26,9
Skupaj	55.554	62.836	13,1	52,1	46,6

Policisti so leta 1999 **uspešno preiskali** 29.285 (28.935) ali 46,6 (52,1) % vseh obravnavanih kaznivih dejanj. Delež preiskanih kaznivih dejanj se je sicer znižal za 5,5 odstotnih točk, vendar je pri tem treba upoštevati:

- da so policisti preiskali za 1,2 % več kaznivih dejanj kot v predhodnem letu,
- da povečanje skupnega števila obravnavanih kaznivih dejanj statistično praviloma zmanjša delež preiskananosti (in obratno), ker se zmogljivosti policije medtem bistveno ne spreminjajo ter
- da so policijske enote zaradi prehoda na nov informacijski sistem proti koncu leta predčasno podale kazenske ovadbe za še nepreiskana kazniva dejanja.

Poleg tega je treba upoštevati, da obvladovanje sodobnih pojavnih oblik kriminalitete zahteva kakovostnejše in bolj specializirano kriminalistično delo. Nanj je v preteklem obdobju negativno vplival zlasti odliv izkušenih kadrov iz kriminalističnih vrst, slaba tehnična opremljenost ter premajhna finančna sredstva za delo policije.

V letu 1999 se je število kaznivih dejanj, pri katerih je bil opravljen **ogled kraja dejanja**, povečalo s 17.986 na 20.262 ali za 12,8 %, število kaznivih dejanj, zaradi katerih so bile opravljene **hišne preiskave**, pa se je povečalo s 1.569 na 1.608 ali za 2,5 %. Policisti so opravili tudi **osebne preiskave** zaradi 58 (41) in **zasegli predmete** zaradi 8.029 (8.385) kaznivih dejanj.

Opravljenih je bilo tudi 83 **pregledov računalniške opreme in podatkov**, najpogosteje v primerih suma kaznivih dejanj neupravičenega izkoriščanja avtorskega dela (23 primerov), ponarejanja listin (14 primerov), goljufije in ponarejanja denarja (po 12 primerov). Podatki so bili večinoma zaseženi, na podlagi tega pa so bila izdelana strokovna mnenja.

Tabela 5: Število razpisanih tiralic, razpisov iskanja in razpisov razglasa

Vrsta ukrepa	Število ukrepov
TIRALICE	854
Iskanje s strani sodišč zaradi izmikanja kazenskemu postopku	703
Iskanje pred nastopom kazni	8
Pobegi iz zaporov	53
Pobegi gojencev iz PD Radeče	32
Mednarodne tiralice – razpisi v RS	58
RAZPISI ISKANJ	911
Iskanje s strani policije zaradi kaznivih dejanj	551
Pobegi mladoletnikov iz vzgojnih zavodov	53
Pobegi otrok in mladoletnikov od doma	175
Pogrešane odrasle osebe	132
RAZGLASI	6
S k u p a j:	1.771

Razpisanih je bilo 1.771 (1.386) **tiralic in drugih razpisov**. Na podlagi mednarodnih tiralic je bilo leta 1999 v Sloveniji prijetih 9 oseb, ki so bile izročene tujim varnostnim organom, v tujini pa 12 oseb, ki so bile izročene slovenskim varnostnim organom.

Obseg **mednarodnega sodelovanja** na področju boja s kriminaliteto se je v letu 1999 povečal, saj so policijski strokovnjaki pripravljali ustrezne sporazume z Belgijo, Bolgarijo, Bosno in Hercegovino, Ciprom, Dansko, Egiptom, Estonijo, Finsko, Francijo, Grčijo, Kanado, Kitajsko, Latvijo, Litvo, Romunijo, Rusko federacijo, Švico, Švedsko, Veliko Britanijo in Severno Irsko, Zvezno republiko Nemčijo in Združenimi državami Amerike.

Tudi v letu 1999 so bile na podlagi odredb sodišč in dovoljenj državnih tožilcev in generalnega direktorja policije uporabljene **posebne operative metode dela** in sicer nadzorstvo in snemanje telefonskih pogovorov ter drugih oblik komuniciranja s tehničnimi sredstvi zoper 160 (176) oseb, tajno opazovanje v 132 (119) primerih, navidezni odkup predmetov v 70 (67) primerih itd.

2 PREGLED POSAMEZNIH PODROČIJ KRIMINALITETE

2.1 Splošna in posebne oblike kriminalitete

V letu 1999 je policija obravnavala 57.914 (49.841) kaznivih dejanj splošne in posebnih oblik kriminalitete ali za 16,2% več kot leto prej. Preiskanih je bilo 42,7 (47,1)% ali za 4,4 odstotnih točk manj kot leto prej. Storiteli so s temi kaznivimi dejanji povzročili za 8,9 (6,8) milijarde tolarjev škode.

Tabela 6: Struktura splošne kriminalitete v letih 1998 - 1999

Kazniva dejanja po poglavjih KZ RS*	1998	1999	Porast/upad (v %)
K.d. zoper življenje in telo	2.055	2.157	5,0
K.d. zoper človekove pravice in svoboščine	1.916	2.222	16,0
K.d. zoper spolno nedotakljivost	417	369	- 11,5
K.d. zoper premoženje	37.765	45.342	20,1
K.d. zoper pravni promet	2.440	2.184	- 10,5
K.d. zoper javni red in mir	1.118	1.395	24,8
K.d. zoper splošno varnost ljudi in premoženja	381	289	- 24,1
Drugo	3.749	3.956	5,5
Skupaj	49.841	57.914	16,2

* Statistični podatki ne zajemajo tistih kaznivih dejanj iz navedenih poglavij KZ RS, ki so uvrščena v gospodarsko kriminaliteto (npr. poslovne gotjufije).

2.1.1 Splošna kriminaliteta

Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo, ki je že nekaj let upadalo, se je v letu 1999 povečalo za 5,0%, preiskanih pa je bilo 93,6 (96,1)% teh kaznivih dejanj. Med kaznivimi dejanji umora so prevladovali t. i. družinski umori in umori iz koristoljublja.

Tabela 7: Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo in njihova preiskanos v letih 1998 - 1999

Kaznivo dejanje	Število k.d.		Porast / upad (v %)	Št. preiskanih k.d.		Delež preiskanih k.d. (v %)	
	1998	1999		1998	1999	1998	1999
Umor - dokončan	13	24	84,6	11	23	84,6	95,8
Umor - poskus	48	46	- 4,2	48	44	100,0	95,7
Posebno huda telesna poškodba	12	22	83,3	11	22	91,7	100,0
Huda telesna poškodba	379	386	1,8	359	343	94,7	88,9
Lahka telesna poškodba	1.155	1.243	7,6	1.106	1.170	95,8	94,1
Druga k.d. zoper življenje in telo	448	436	- 2,7	440	416	98,2	95,4
Skupaj	2.055	2.157	5,0	1.975	2.018	96,1	93,6

Število kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost se je zmanjšalo za 11,5%, preiskanih pa je bilo 87,8 (88,0)% teh kaznivih dejanj.

Tabela 8: Število kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in njihova preiskanos v letih 1998-1999

Kaznivo dejanje	Število k. d.		Porast / upad (v %)	Št. preiskanih k.d.		Delež preiskanih k. d. (v %)	
	1998	1999		1998	1999	1998	1999
Posilstvo	89	75	-15,7	81	67	91,0	89,3
Spolno nasilje	77	73	-5,2	56	55	72,7	75,3
Kršitev spolne nedotak. z zlorabo položaja	21	15	-28,6	21	15	100,0	100,0
Spolni napad na otroka	179	162	-9,5	159	145	88,8	89,5
Druga k.d. zoper spolno nedotak.	51	44	-13,7	50	42	98,0	95,5
Skupaj	417	369	-11,5	367	324	88,0	87,8

Število kaznivih dejanj zoper premoženje se je povečalo s 37.765 na 45.342 ali za 20,1%, z njimi povzročena škoda pa se je povečala s 6,3 na 8,3 milijarde SIT.

Tabela 9: Število nekaterih vrst premoženjskih kaznivih dejanj v letih 1998 – 1999

Vrsta kaznivega dejanja	Število k.d.		Porast / upad (v %)	Delež preiskanih k.d. (v %)	
	1998	1999		1998	1999
Poškodovanje tuje stvari	3.787	4.883	28,9	37,1	29,5
Tatvina (211. in 212. člen KZ, brez vlomov, drznih tatvih, motornih vozil)	14.659	17.929	22,3	32,6	31,7
Vlom – skupaj	13.492	16.112	19,4	25,3	20,6
vlom v stanovanje	519	843	62,4	24,5	16,0
vlom v trgovino	458	612	33,6	36,2	20,3
Tatvina motornega vozila	605	733	21,2	17,2	14,9
Odvzem motornega vozila	597	549	-8,0	53,8	50,5
Rop	379	465	22,7	54,9	56,1
Drzna tatvina	754	788	4,5	43,6	40,0
Roparska tatvina	51	53	3,9	62,8	64,2
Klasična goljufija	1.531	1.906	24,5	94,7	92,2
Požig	84	63	-25,0	53,8	39,7

V strukturi premoženjske kriminalitete so prevladovala kazniva dejanja tatvine, vlomov in poškodovanja tuje stvari. Število kaznivih dejanj **poškodovanja tuje stvari** se je povečalo za 28,9 % (s 3.787 na 4.883). Število **tatvin** (211. in 212. člen KZ RS, brez vlomov, drznih tatvin in tatvin motornih vozil) se je povečalo za 22,3 % (s 14.659 na 17.929), število **vlomov** pa za 19,4 % (s 13.492 na 16.112). Slednjih je bilo preiskanih za 4,7 odstotnih točk manj kot v predhodnem letu. Med vlomi se je v primerjavi z letom 1998 najbolj povečalo število vlomov v stanovanja (za 62,4%) in število vlomov v trgovine (za 33,6 %). Za vlome je bilo značilno, da so jih bili osumljeni zlasti odvisniki in povratniki.

V primerjavi z letom 1998 se je število **ropov** povečalo s 379 na 465 ali za 22,7 %, število roparskih tatvin pa z 51 na 53. Policija je obravnavala več primerov ropov s strelnim orožjem, zaskrbljujoče pa je, da so roparji strelno orožje pogosteje tudi dejansko uporabili.

2.1.2 Posebne oblike kriminalitete

Število kaznivih dejanj **nepravilne proizvodnje in prometa z mamili ter omogočanja uživanja mamil** se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo za 14,7%. Zaradi čezmernega odmerka prepovedanih drog je umrlo 19 (18) ljudi. Zasežena je bila nekoliko manjša količina prepovedanih drog kot leto prej.

Število kaznivih dejanj **nedovoljene proizvodnje in prometa z orožjem ali razstrelilnimi snovmi** se je zmanjšalo za 30,5%. Policija je v letu 1999 onemogočila delovanje več organiziranim kriminalnim skupinam, ki so se ukvarjale z nedovoljeno trgovino z orožjem.

Graf 2: Število kaznivih dejanj nepravilne proizvodnje in prometa z mamili ter omogočanja uživanja mamil v letih 1998–1999

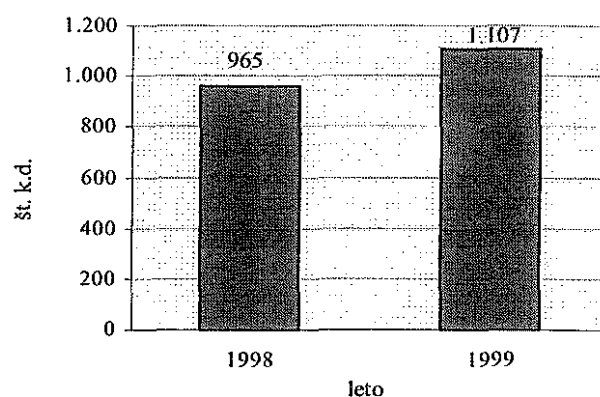
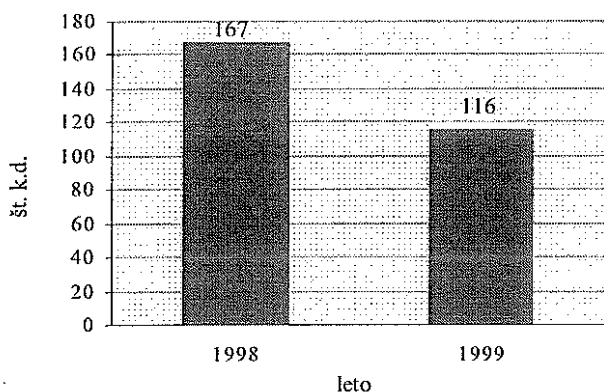

Tabela 10: Količine zaseženih prepovedanih drog v letih 1998 – 1999

Vrsta mamila	1998	1999
Heroin (v g)	46.106	32.270
Kokain (v g)	3.522	1.580
Hašiš (v g)	1.958	64.622
Marihuana (v g)	2.772.604	249.156
Ecstasy (št. tablet)	4.496	1.749
Anfetamin (št. tablet)	339	473
Benzodiazepin (št. tablet)	1.312	621
Metadon (št. tablet)	106	2
LSD (št. pivnikov)	53	512
Konoplja (št. bilk)	14.453	8.196

Graf 3: Število kaznivih dejanj nedovoljene proizvodnje in prometa z orožjem ali razstrelivimi snovmi v letih 1998–1999

Skupaj so policisti zasegli 2.150 (2.423) kosov orožja, od tega 64 % v notranjosti države, 36 % pa na državni meji.

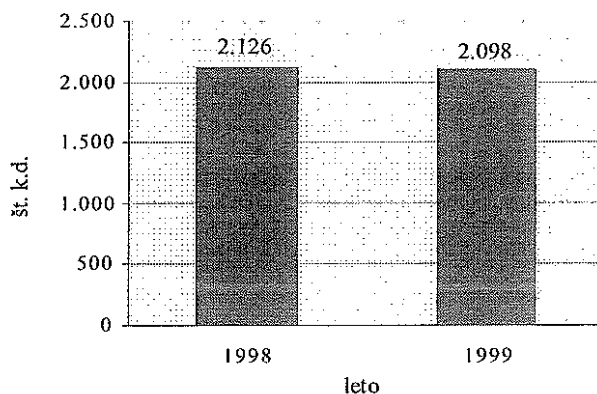
Tabela 11: Zaseženo orožje v letih 1998 – 1999

OROŽJE	1998	1999
pištole	432	504
puške	222	218
bombe	222	47
plinske pištole	240	204
deli orožja	442	319
minsko eksplozivna sredstva	45	48
hladno orožje	639	569
zračno orožje	55	68
orožje s tetivo	2	6
lovsko orožje	169	167
Skupaj	2.423	2.150

Zaseženih je bilo tudi 129.980 (267.763) kosov ostrega streliva, 20.207 (375.350) kosov streliva za lovsko orožje in 1.140 (2.744) kosov plinskega streliva. Med razstrelivnimi snovmi so policisti zasegli 89,9 (137,81) kg eksploziva, 107 (2.263) vžigalnikov, 8.723 (696,8) metrov vžigalne vrvice in 138.166 (11.710) pirotehničnih izdelkov. Večina streliva je bila zasežena na državni meji (69 %).

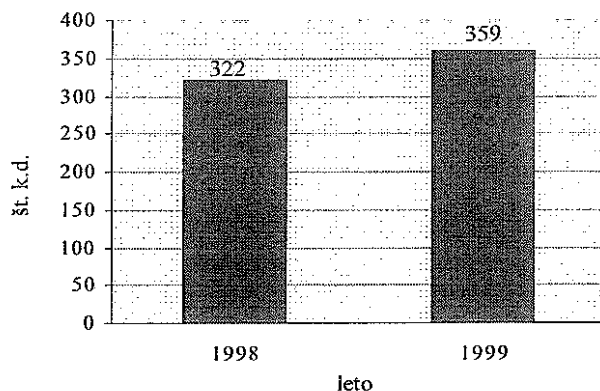
Kaznivih dejanj **ponarejanja denarja** je bilo za 3,1% manj kot leto prej. Zmanjšalo se je število vnovčitev ponarejenih bankovcev (od 2.419 na 2.104), kot tudi količina zaseženih ponarejenih bankovcev (od 12.475 na 7.224). Med zaseženimi bankovci je bilo največ skeniranih ali fotokopiranih bankovcev za 10.000 tolarjev ter ponarejenih italijanskih lir, nemških mark in ameriških dolarjev, ki so jih s pomočjo slovenskih državljanov vnovčevale tuje organizirane kriminalne skupine. Policija je v Sloveniji prvič odkrila ilegalno tiskarno in pri tem zasegla večjo količino pol z natisnjenimi bankovci po 100 nemških mark.

Graf 4: Število kaznivih dejanj ponarejanja denarja v letih 1998–1999

S področja **prostitucije in zvodništva** je policija obravnavala 4 (0) kazniva dejanja spravljanja v suženjsko razmerje, 20 (22) kaznivih dejanj posredovanja pri prostituciji in 1 (3) kaznivo dejanje zvodništva.

Graf 5: Število kaznivih dejanj izsiljevanja v letih 1998–1999

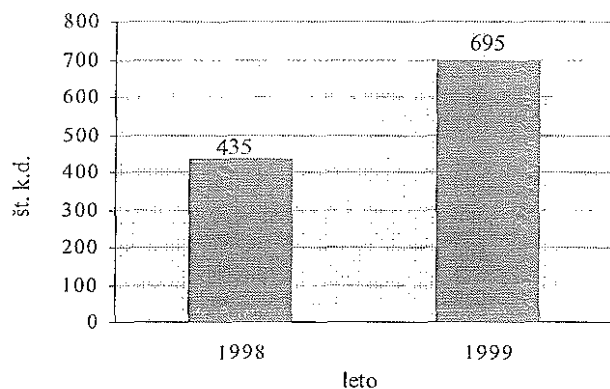

Policija je v letu 1999 obravnavala 13 (5) kaznivih dejanj jemanja in 38 (22) kaznivih dejanj dajanja **podkupnine**. Vsa kazniva dejanja so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti.

Število kaznivih dejanj **izsiljevanja** se je povečalo za 11,5%. Policiji je uspelo prijati dve organizirani kriminalni skupini, ki sta se na območju PU Ljubljana ukvarjali z izsiljevanji.

Kaznivih dejanj **prepovedanega prehoda čez državno mejo** je bilo kar za 59,8% več kot leto prej. Porast kaznivih dejanj je odraz vse večjega migracijskega pritiska na Slovenijo, spremenjene kazenske zakonodaje, ki je policiji omogočila učinkovitejše preiskovanje organiziranih oblik izvajanja teh kaznivih dejanj in uspešnega sodelovanja s tujimi policijami.

Graf 6: Število kaznivih dejanj prepovedanega prehoda čez državno mejo v letih 1998 – 1999

Na področju preiskovanja **ekstremnega nasilja** je bilo leta 1999 obravnavanih 1.415 (1.150) ali za 23 % več kaznivih dejanj **ogrožanja varnosti** in 245 (337) ali za 27,3 % manj kaznivih dejanj **povzročitve splošne nevarnosti**. Pri tem je policija obravnavala 17 primerov **eksplozij s kriminalnim ozadjem**, od tega največ na območju PU Ljubljana. Eksplozije so bile večinoma namenjene zastraševanju pri dolžniško upniških razmerjih. Policija je med drugim zasegla več nevarnih eksplozivnih naprav na daljinsko proženje in na proženje s časovnim mehanizmom. Evidentiranih je bilo 127 primerov **anonimnih groženj s postavitvijo eksplozivne naprave**. Med njimi je bilo 84 groženj zoper izobraževalne institucije, 21 groženj zoper turistične oz. gostinske objekte in 9 zoper državne ustanove. Grožnja v nobenem primeru ni bila uresničena.

2.2 Gospodarska kriminaliteta

V letu 1999 je policija obravnavala 4.922 (5.713) gospodarskih kaznivih dejanj ali 13,8 % manj kot leto prej. Znižalo se je zlasti število lažjih kaznivih dejanj (lažje poslovne goljufije, izdaje nekritega čeka, ponarejanje vrednotnic ali vrednostnih papirjev). Več kot dve tretjini gospodarske kriminalitete so obsegala kazniva dejanja z goljufivim namenom (različne goljufije, ponarejanja in preslepitve).

Po oceni policije je gospodarska kriminaliteta, obravnavana v letu 1999, povzročila za 10,9 (19,8) milijarde tolarjev škode, oz. skoraj polovico manj kot leto prej. Na upad višine povzročene škode so najbolj vplivala kazniva dejanja povzročitve stečaja z nevestnim gospodarjenjem, saj so osumljenci v letu 1998 s štirimi tovrstnimi kaznivimi dejanji povzročili kar za 8 milijard tolarjev škode, medtem ko je bil v letu 1999 zabeležen le en primer z minimalno škodo.

V začetku leta 1999 je policija začela izvajati akcijo Strelac-1, ki se nanaša na obravnavanje revizijskih poročil agencije RS za revidiranje lastninskega preoblikovanja podjetij od 1.1.1993 do vpisa lastninskega preoblikovanja pravnih oseb v sodni register. Policija je na podlagi prejetih 112 revizijskih poročil vložila 22 kazenskih ovadb, v katerih je ovadila skupaj 31 oseb zaradi utemeljenega suma storitve 59 različnih kaznivih dejanj, najpogosteje zaradi suma zlorabe položaja ali pravic. S kaznivimi dejanji naj bi povzročili za 775 milijonov tolarjev škode.

Tabela 12: Število pomembnejših gospodarskih kaznivih dejanj in škoda v letih 1998 – 1999

Kaznivo dejanje	Število k.d.		Porast / upad (v %)	Škoda (v mio SIT)	
	1998	1999		1998	1999
Nepravilno izkoriščanje avtorskega dela	11	14	27,3	21	12
Poslovna goljufija (217. čl.)	2.186	1.639	-25,0	2.569	2.864
Neupr. vstop v zaščiteno računalniško bazo	2	9	350,0	0	0
Poslovna goljufija (234.a čl.)	-	171	-	0	888
Preslepitev pri poslovanju z vredn. papirji	13	57	338,5	6	17
Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	277	412	48,7	0	28
Vdor v računalniški sistem	2	13	550,0	0	0
Poneverba	192	188	-2,1	146	89
Nepravilno sprejemanje daril	3	2	-33,3	0	0
Nepravilno dajanje daril	2	1	-50,0	0	0
Pranje denarja	13	3	-76,9	690	12
Davčna zatajitev	47	61	29,8	1.923	1.734
Zloraba uradnega položaja	46	55	19,6	345	1.506
Poneverba v službi	85	7	-91,8	5	7
Izdaja uradne tajnosti	-	4	-0	0	0
Jemanje podkupnine	5	13	160,0	1	1
Dajanje podkupnine	22	38	72,7	0	1

3 ŠTEVILO OBRAVNAVANIH KAZNIVIH DEJANJ (1998–1999)

(1995) so poimenovani tako, kot so opredeljeni v veljavnem, leta 1999 noveliranem kazenskem zakoniku.

V preglednici so prikazani podatki o številu kaznivih dejanj, za katera je policija v posameznem letu podala kazenske ovadbe, ne glede na to, kdaj so bila storjena. Po zaporedju zakon, poglavje in člen zakona so prikazana vsa kazniva dejanja iz evidence ovadenih oseb in kaznivih dejanj, razen dejanj, ki so jih povzročili otroci in kaznivih dejanj povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti, ki jih sicer policija evidentira posebej. Po poglavjih in členih, ki so v preglednici izpuščeni, policija v prikazanem obdobju ni podala kazenskih ovadb. Členi v rubriki ZAKON – KZ RS

VIRI:

1. Delo na področju kriminalitete v letu 1999, Uprava kriminalistične službe MNZ RS (Ljubljana, februar 2000).
2. Poročilo o delu policije za leto 1999 (delovna verzija), MNZ RS (Ljubljana, 2000).
3. Struktura obravnavane kriminalitete v letih 1998-1999 (statistična tabela), Uprava za informatiko in telekomunikacije MNZ RS (podatki z dne 11. februarja 2000).

ZAKON	POGLAVJE ČLEN	1998	1999
SKUPAJ		55.554	62.836
KZ RS (1977)	XIV. K.D. ZOPER UPRAV. DRUŽB. SREDSTEV	19	14
	127 – Nevestno gospodarjenje	5	5
	129 – Nevestno ravnanje z zaupanim družbenim premoženjem	1	–
	130 – Sklenitev škodljive pogodbe	10	9
	132 – Zloraba pooblastil	2	–
	133 – Zloraba položaja ali pravic odgovorne osebe	1	–
KZ RS (1995)	XV. K.D. ZOPER ŽIVLJENJE IN TELO	2.055	2.157
	127 – Umor	61	70
	128 – Uboj na mah	3	–
	129 – Povzročitev smrti iz malomarnosti	11	8
	130 – Detomor	2	–
	132 – Nedovoljena prekinitve nosečnosti	1	–
	133 – Lahka telesna poškodba	1.155	1.243
	134 – Huda telesna poškodba	379	386
	135 – Posebno huda telesna poškodba	12	22
	136 – Sodelovanje pri pretepu	20	11
	137 – Ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu ali prepiru	407	411
	138 – Povzročitev nevarnosti	1	2
	139 – Zapustitev slabotne osebe	1	2
	140 – Opustitev pomoči	2	2
	XVI. K.D. ZOPER ČLOVEKOVE PRAVICE IN SVOBOŠČINE	1.927	2.239
	142 – Prisiljenje	13	23
	143 – Protipraven odvzem prostosti	86	85
	144 – Ugrabitev	7	4
	145 – Ogrožanje varnosti	1.150	1.415
	146 – Grdo ravnanje	223	214
	147 – Neupravičena osebna preiskava	5	2
	148 – Neupravičeno prisluškovanje in zvočno snemanje	2	1
	149 – Neupravičeno slikovno snemanje	8	2
	150 – Kršitev tajnosti občil	19	4
	152 – Kršitev nedotakljivosti stanovanja	391	378
	153 – Neupravičena izdaja poklicne skrivnosti	–	2
	154 – Zloraba osebnih podatkov	11	94
	155 – Kršitev pravice do pritožbe	–	1
	156 – Preprečitev ali oviranje javnega shoda	1	–
	159 – Neupravičeno izkoriščanje avtorskega dela	11	14
	XVII. K.D. ZOPER VOLILNO PRAVICO IN VOLITVE	–	3
	162 – Kršitev proste odločitve volilcev	–	1
	163 – Zloraba volilne pravice	–	1
	165 – Uničenje ali ponaređitev volilnih listin	–	1
	XVIII. K.D. ZOPER ČAST IN DOBRO IME	10	28
	169 – Razžalitev	6	18
	170 – Obrekovanje	1	3
	171 – Žaljiva obdolžitev	2	6
	174 – Sramotitev Republike Slovenije	1	1
	XIX. K.D. ZOPER SPOLNO NEDOTAKLJIVOST	417	369
	180 – Posilstvo	89	75
	181 – Spolno nasilje	77	73

ZAKON	POGLAVJE ČLEN	1998	1999
	182 – Spolna zloraba slabotne osebe	14	18
	183 – Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	179	162
	184 – Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	21	15
	185 – Zvodništvo	3	1
	186 – Posredovanje pri prostituciji	22	20
	187 – Prikazovanje in izdelava pornografskega gradiva	12	5
	XX. K.D. ZOPER ČLOVEKOVO ZDRAVJE	969	1.121
	189 – Opustitev zdravstvene pomoči	1	–
	190 – Malomarno zdravljenje	2	4
	193 – Proizvodnja in promet škodljivih sredstev za zdravljenje	–	10
	194 – Proizvodnja in promet zdrav. oporeč. živil in drugih izdelkov	1	–
	196 – Neupravičena proizvodnja in promet z mamili	659	738
	197 – Omogočanje uživanja mamil	306	369
	XXI. K.D. ZOPER ZAKONSKO ZVEZO, DRUŽINO IN MLADINO	238	258
	200 – Odvzem mladoletne osebe	22	14
	201 – Zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje	107	151
	202 – Kršitev družinskih obveznosti	3	3
	203 – Izmikanje plačevanju preživnine	106	90
	XXII. K.D. ZOPER DELOVNO RAZMERJE IN SOC. VARNOST	130	113
	205 – Kršitev temeljnih pravic delavcev	89	52
	206 – Kršitev pravic pri zaposlovanju ali brezposelnosti	1	–
	208 – Ogrožanje varnosti pri delu	19	32
	209 – Kršitev pravic iz socialnega zavarovanja	20	27
	210 – Zloraba pravic iz socialnega zavarovanja	–	2
	XXIII. K.D. ZOPER PREMOŽENJE	39.971	47.038
	211 – Tatvina	14.954	18.340
	212 – Velika tatvina	14.556	17.246
	213 – Rop	379	465
	214 – Roparska tatvina	51	53
	215 – Zatajitev	292	406
	216 – Odvzem motornega vozila	598	549
	217 – Goljufija	3.717	3.545
	218 – Izsiljevanje	322	359
	219 – Oderuštvo	2	2
	220 – Zloraba zaupanja	18	17
	221 – Prikrivanje	1.110	1.024
	222 – Nedovoljen izvoz in uvoz stvari, ki so posebnega kulturnega ali zgodovinskega pomena ali naravne znamenitosti	5	2
	223 – Poškodovanje ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega ali zgodovinskega pomena ali naravne znamenitosti	16	10
	224 – Poškodovanje tuje stvari	3.787	4.883
	225 – Neupravičen vstop v zaščiteno računalniško bazo podatkov	2	9
	226 – Požig	84	63
	227 – Poškodovanje stanovanjskih in poslovnih stavb in prostorov	2	1
	228 – Nezakonita vselitev	27	19
	229 – Oškodovanje tujih pravic	50	48
	XXIV. K.D. ZOPER GOSPODARSTVO	5.159	4.778
	232 – Lažni stečaj	–	1
	233 – Povzročitev stečaja z nevestnim gospodarjenjem	4	1
	234 – Oškodovanje upnikov	16	11
	234a – Poslovna goljufija	–	171
	234b – Organiziranje denarnih verig in nedovoljenih iger na srečo	–	2
	235 – Preslepitev pri pridobitvi posojila ali ugodnosti	23	20
	236 – Preslepitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji	13	57
	237 – Preslepitev kupcev	2	–
	238 – Neupravičena uporaba tuje firme, vzorca ali modela	4	6
	239 – Neupravičena uporaba tujega izuma	–	2
	240 – Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	277	412
	241 – Izdaja in neupravičena pridobitev poslovne tajnosti	1	–
	242 – Vdor v računalniški sistem	2	13
	244 – Zloraba položaja ali pravic	163	185
	245 – Poneverba	192	188
	246 – Neupravičena uporaba	5	37
	247 – Neupravičeno sprejemanje daril	3	2
	248 – Neupravičeno dajanje daril	2	1
	249 – Ponarejanje denarja	2.126	2.098

ZAKON	POGLAVJE ČLEN	1998	1999
	250 – Ponarejanje in uporaba ponarejenih vrednotic ali vrednostnih papirjev	1.443	1.322
	251 – Izdelava, pridobitev in odtujitev pripomočkov za ponarejanje	5	2
	252 – Pranje denarja	13	3
	253 – Izdaja nekritnega čeka in zloraba bančne ali kreditne kartice	812	328
	254 – Davčna zatajitev	47	61
	255 – Tihotapstvo	6	4
	XXV. K.D. ZOPER PRAVNI PROMET	2.543	2.252
	256 – Ponarejanje listin	2.410	2.154
	257 – Posebni primeri ponarejanja listin	30	25
	258 – Overitev lažne vsebine	96	69
	259 – Izdaja in uporaba lažnega zdravniškega ali veterinarskega spričevala	3	1
	260 – Ponarejanje znamenj za zaznamovanje blaga, mer in uteži	4	3
	XXVI. K.D. ZOPER URAD. DOLŽNOST IN JAVNA POOBLASTILA	190	168
	261 – Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	46	55
	262 – Nevestno delo v službi	10	6
	263 – Poneverba v službi	85	7
	264 – Neupravičena uporaba v službi	4	3
	265 – Ponaređitev ali uničenje uradne listine, knjige ali spisa	12	27
	266 – Izdaja uradne tajnosti	–	4
	267 – Jemanje podkupnine	5	13
	268 – Dajanje podkupnine	22	38
	269 – Nezakonito posredovanje	3	2
	270 – Kršitev človeškega dost. z zlorabo urad. položaja ali uradnih pravic	3	11
	271 – Izsiljevanje izjave	–	2
	XXVII. K.D. ZOPER VOJAŠKO DOLŽNOST	1	1
	280 – Opustitev ukrepov za varnost ljudi in premoženja v vojaški enoti	1	–
	281 – Opustitev zavarovanja pri vojaških vajah	–	1
	XXVIII. K.D. ZOPER PRAVOSODJE	260	247
	285 – Opustitev ovadbe, da se pripravlja kaznivo dejanje	3	–
	286 – Opustitev ovadbe kaznivega dejanja ali storilca	–	1
	287 – Pomoč storilcu po storitvi kaznivega dejanja	3	6
	288 – Kriva ovadba	213	189
	289 – Kriva izpovedba	15	15
	290 – Preprečitev dokazovanja	25	31
	292 – Preprečitev vrnitve na delo	–	3
	295 – Upor oseb, ki jim je vzeta prostost	1	–
	296 – Omogočanje bega osebi, ki ji je vzeta prostost	–	2
	XXIX. K.D. ZOPER JAVNI RED IN MIR	1.145	1.416
	297 – Hudodelsko združevanje	22	14
	299 – Nasilništvo	125	197
	300 – Zbujanje narod., rasnega ali ver. sovraš., razdora ali nestrp.	1	1
	301 – Sodelovanje v skupini, ki stori kaznivo dejanje	2	1
	302 – Preprečitev uradnega dejanja uradni osebi	149	161
	303 – Napad na uradno osebo, ko ta opravlja naloge varnosti	64	61
	304 – Sodelovanje v skupini, ki prepreči uradni osebi uradno dejanje	1	6
	305 – Hujskanje k upiranju	–	1
	306 – Odstranitev ali poškodovanje uradnega pečata ali znamenja	29	26
	307 – Odvzem ali uničenje uradnega pečata ali uradnih spisov	5	4
	308 – Lažno izdajanje za uradno ali vojaško osebo	29	39
	309 – Izdelovanje in pridob. orožja in pripom., namenjenih za kaznivo dejanje	13	14
	310 – Nedovoljena proiz. in promet orožja ali razstrelilnih snovi	167	116
	311 – Prepovedan prehod čez državno mejo	435	695
	312 – Zloraba znamenj za pomoč in za nevarnost	18	14
	313 – Samovoljnost	55	34
	314 – Oviranje verskih obredov	1	–
	315 – Skrunitev groba	26	32
	316 – Skrunitev trupa	3	–
	XXX. K.D. ZOPER SPLOŠNO VARNOST LJUDI IN PREMOŽEN.	381	289
	317 – Povzročitev splošne nevarnosti	337	245
	318 – Povzročitev nevarnosti pri gradbeni dejavnosti	14	19
	320 – Poškodovanje ali uničenje javnih naprav	29	21
	322 – Zloraba telekomunikacijskih znamenj	–	4
	323 – Neodvritev nevarnosti	1	–
	XXXI. K.D. ZOPER VARNOST JAVNEGA PROMETA	37	50
	326 – Ogrožanje posebnih vrst javnega prometa	13	12
	327 – Ogrožanje javnega prometa z nevarnim dejanjem ali sredstvom	19	28

ZAKON	POGLAVJE ČLEN	1998	1999
	328 – Opustitev nadzorstva v javnem prometu	1	1
	329 – Zapustitev poškodovanca v prometni nesreči brez pomoči	4	9
	XXXII. K.D. ZOPER OKOLJE, PROSTOR IN NARAVNE DOBRINE	100	133
	333 – Obremenjevanje in uničenje okolja in prostora	17	16
	334 – Razvrednotenje okolja z motornim vozilom	4	3
	335 – Vnašanje nevarnih snovi v državo	1	–
	336 – Protipravno odlaganje nevarnih snovi	2	3
	337 – Onesnaženje pitne vode	3	3
	338 – Onesnaženje živil ali krme	2	2
	339 – Protipravno zavzetje nepremičnine	9	14
	340 – Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	1	–
	341 – Uničevanje gozdov	9	12
	342 – Mučenje živali	8	16
	343 – Nezakonit lov	45	61
	344 – Nezakonit ribolov	–	2
	XXXIV. K.D. ZOPER OBRAMBNO MOČ DRŽAVE	2	5
	363 – Skrivanje pred obrambnimi obveznostmi	–	3
	364 – Izmikanje obrambnim obveznostim s preslepitvijo	–	2
	366 – Napad na vojaško osebo, ki opravlja službo	1	–
	370 – Služba v sovražnikovi vojski	1	–
	XXXV. K.D. ZOPER ČLOVEČNOST IN MEDNARODNO PRAVO	–	5
	376 – Vojno hudodelstvo zoper vojne ujetnike	–	1
	387 – Spravljanje v suženjsko razmerje	–	4

Crime and crime investigation activity in 1999

Staš Svetek, Head of the Section for Crime Analysis, Crime Investigation Unit, Ministry of the Interior of the Republic of Slovenia, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

In 1999 there was an increase of all criminal offences known to the police, a trend which was continued from the previous years. Police officers and criminal investigators submitted complaints to the public prosecutor for 62,836 criminal offences committed by known and unknown suspects, that is 13.1 per cent more than in the previous year, which was a record year in regard to recorded crime. The highest number of criminal offences ever recorded within a single year is on the one hand a result of a worsened security situation and, on the other hand, a result of an apparent statistical increase, reflecting a gradual shift of minor criminal offences known to the police to the official crime statistics (a looser interpretation of proceedings for the prosecution of offenders at the request of victims), as well as a result of complaints filed ahead of time for criminal offences not yet cleared but which otherwise could no longer be recorded by the police, due to the introduction of a new information system at the end of 1999.

The fact that the police investigated crime in a harsher security situation than a year ago, is indicated by the data on criminal offences, the number of which does not depend upon the method of recording crime nor on the legal ground for their prosecution. The structure of criminal offences handled indicates, in comparison to the previous year, an increase in the number of homicides, assaults and aggravated assaults, robberies, burglaries, illegal passages of the state border and narcotic drug abuse.

Police officers successfully investigated 29,285 or 46.6 per cent of all handled offences and complaints were filed for 37,436 suspects or 1.3 percent less than in the previous year. The rate of cleared offences has diminished in comparison to the previous year by 5.5. percentage points. A rise in the total number of handled criminal offences has statistically diminished the rate of cleared offences, because the investigation capacities of the police have not been substantially changed within this period of time.

Key words: crime, crime statistics, criminal offences, charged suspects, the police, crime investigation activity

UDC 343.3/7 (497.4) "1999"